

Verlies en emotionele pijn van kinderen en jongeren

2de jaar

orming - opleiding - ondersteuning - vorming - opleiding

Het 2de jaar van de jaartraining bestaat uit:

- volgen van 40u stage
- deelnemen aan het casuïstiek slot WE op 23 en 24 september 2011
- afrondingsgesprek met trainingsdocenten
- volgen van 5 modules naar eigen keuze en behoefte. Al dan niet gelinkt aan eigen werkterrein en/of interesse:

Overzicht modules 2010 – 2011

2010:

Vergroten van draagkracht en weerbaarheid. Activeren van persoonlijke groei

Kinderen en jongeren leven in een complexe maatschappij, we staan onder zo vele invloeden. Zowel in onze gezinnen, onze nesten, als in de bredere maatschappij waarin zij leren, werken, leven. Bij onze kinderen en jongeren, mensen in opgroei en volle ontwikkeling, kunnen al die prikkels, alles wat invloeit en uitdaagt voor verwarring zorgen. Jongelui gaan makkelijker in aanpassingsgedrag, ze willen er bij horen, populair zijn. De groepsdruk speelt en kan de jongelui parten spelen. Sommigen zijn het spoor bijster, geraken op de dool. Ze vinden hun kaders niet meer, kunnen geen keuzes maken of maken niet de juiste keuzes nodig om hun traject te kunnen afleggen. Zij hebben tijdelijk zorg nodig om zichzelf terug te vinden, want ze voelen en merken dat hun ontwikkeling ergens stopt of belemmerd wordt. Jezelf ontwikkelen doe je vanuit een aantal fases annex vraagstellingen: 'wie ben ik?', 'aanvaard ik mezelf', 'kennen de anderen mij?', 'wat verwachten de anderen van mij?'. Na die eerste fase van vraagstelling komt de volgende, essentiële: 'wat wil IK bereiken?', 'wat zijn mijn behoeftes?' en 'zal ik mijn talenten kunnen ontwikkelen?' Zaken benoemen vanuit termen als 'faalangst', daar doen we dus niet aan. Wel belangrijk is de bedenking: wat heeft het kind, de jongere te leren, wat kan hij/zij activeren om meer zichzelf te worden en welke nog te ontwikkelen delen diep in hem- en haarzelf liggen ter vervollediging klaar, kunnen aangeboord worden en een kans krijgen om te groeien.

Data: 14, 21 oktober, 16 november, telkens van 09u30 tot 16u30

Lesgeefster: Lut Celie, *psychotherapeute, verliestherapeute en trainingsdocent en Anna Van der Cruysse, beeldend en drama therapeut, non-verbaal therapeut*

Waar: Oude Abdij, Drongenplein 27 te 9031 Drongen

Prijs: € 330 over te schrijven op het rekeningnummer van Zorg-Saam 730-0041025-87 met vermelding van de cursuscode: VDM 14.10 + uw naam

Het belang van een contextuele benadering in het helpen van kinderen en jongeren na een ingrijpend verlies

Een mama, een papa, een broertje of zusje sterft... ieder is diep getroffen en moet op zoek naar een eigen weg. Het gezin en de omgeving zijn de context van ieders pijn. Soms botsen de verschillende manieren van 'omgaan met' heel erg met elkaar... soms is het zoeken naar elkaar. Hoe kunnen wij als hulpverleners samen zoeken naar de steunende krachten van de context?

Data: 18 en 25 oktober, telkens van 09u30 tot 16u30

Lesgeefster: An Hooghe, *psychologe, systeemtherapeute*
Lut Celie, *psychotherapeute, verliesterapeute en trainingsdocent*

Waar: Oude Abdij, Drogenplein 27 te 9031 Drogen

Prijs: € 170 over te schrijven op het rekeningnummer van Zorg-Saam 730-0041025-87 met vermelding van de cursuscode: ELM 18.10 + uw naam

Scheidingsbemiddeling – Vanuit het perspectief van het kind.

'Onze complexere maatschappij vraagt om complexere nesten. Het nest veranderde gaandeweg, het begrip verruimde. De basisvoorwaarden bleven, daarover zijn de nestbewoners het eens: veiligheid, liefde, tijd om te herstellen. Soms dienen nieuwe bomen uitgezocht om er met takken uit oude nesten en met nieuwe veertjes nieuwe nesten te maken. Kuikens worden niet meer per definitie in één nest gekweekt, ze hebben er vaak twee.'

Wat gebeurt er in de beleving van kinderen en jongeren als hun basisnest uit elkaar valt? Hoe kan je kinderen en jongeren écht beluisteren over hun situatie, wanneer de ouders uit elkaar gaan? Wat zijn hun rechten en hun plichten? Kan rekening worden gehouden met wat zij wèl of (nog) niet aankunnen?

Hoe krijg je zicht op hun beleving en hun binnenwereld? Eens hersteld wat hersteld diende te worden, kunnen ze hun blikken verruimen, hun draagkracht vergroten en het nieuwe verhaal een plaats geven.

Deze module biedt:

- Juridische omkadering en informatie over rechten en plichten in een bemiddeling- of scheidingsprocedure.
- Contextuele en emotionele duiding en vaardigheden om kinderen en jongeren zo goed mogelijk te ondersteunen in deze scheidingsperiode. En dit vertrekkend vanuit hun belevingswereld en de taal die zij spreken!

Data: 29 & 30 oktober: 29 oktober van 09u30 tot 16u30 + avondsessie
30 oktober van 09u30 tot 16u30

Lesgeefster: Lut Celie, *psychotherapeute, rouwtherapeute*
Ann De Becker, *juriste, bemiddelaar*
Katrien Van Hauwaert, *psycholoog, bemiddelaar*

Waar: Oude Abdij, Drongenplein 27 te 9031 Drongen

Prijs: € 330 over te schrijven op het rekeningnummer van Zorg-Saam 730-0041025-87 met vermelding van de cursuscode: BNm 29.10 + uw naam

Ontwikkelingspsychologie van het kind

Inhoud: Hoe kinderen en jongeren omgaan met hun omgeving en de soms ingrijpende gebeurtenissen om hen heen wordt sterk bepaald door de ontwikkelingsfase waarin ze zich bevinden. Verbinding maken met kinderen en jongeren vraagt dan ook inzicht in de eigenheid van de verschillende ontwikkelingsfasen. Welke ontwikkelingsfasen zijn er? Wat is kenmerkend voor elke fase? Voor welke taken stellen de verschillende ontwikkelingsfasen ons? En hoe bepalen de verschillende fasen hoe kinderen en jongeren de wereld om hen heen begrijpen en hoe ze ermee omgaan? Hoe beïnvloedt de specifieke fase waarin een kind/een jongere zich bevindt de manier waarop we in verbinding kunnen gaan met hem/haar?

In deze module wordt de ontwikkeling van baby tot en met laat adolescent doorlopen. Binnen elke fase staan we stil bij (1) de kenmerkende fysieke, emotionele, gedragsmatige en cognitieve aspecten, (2) de interactie met de omgeving, (3) de differentiatie tussen wat normaal is en wat abnormaal of verstoord is, en (4) de invloed van de ontwikkeling op hoe kinderen en jongeren omgaan met ingrijpende gebeurtenissen.

Theorie en recente wetenschappelijke inzichten in de ontwikkelingspsychologie worden afgewisseld en geïllustreerd aan de hand van videomateriaal en casussen.

Data: 8 en 15 november, telkens van 09u30 tot 16u30

Lesgeefster: Lut Celie, *psychotherapeute, verliestherapeute en trainingsdocent*
Let Dillen, *klinisch psychologe, onderzoek naar kinderen en jongeren in verliessituaties*

Waar: Oude Abdij, Drongenplein 27 te 9031 Drongen

Prijs: € 220 over te schrijven op het rekeningnummer van Zorg-Saam 730-0041025-87 met vermelding van de cursuscode: OPm 08.11 + uw naam

2011:

Rouw na zelfdoding

Zelfdoding is een heel ingrijpend gebeuren, voor kinderen en jongeren. Vooral schokkend is de zelfgekozen dood van mama, papa, een vriend, een broer. De waaromvragen, de pijn na het verlies, alle achterliggende gevoelens verdienen zorg en aandacht.

In deze module proberen we vanuit casussen (aangeboden en door de deelnemers ingeleide casussen) te zoeken naar manieren waarop we kinderen en jongeren terug op het spoor kunnen krijgen, na de zelfdoding van een dierbaar persoon. Waaraan moet een goede begeleiding beantwoorden. Wat vergt het? Hoe kunnen we de gevoelens, of de reeds ontspoorde emoties (o.a. moeilijk gedrag) constructief kanaliseren en een plek geven. Hoe kunnen we vragen naar het waarom beluisteren en begeleiden? Wat te doen met het gegeven taboe, met introjecties en vastgeroeste cognities?

Dit is een interactieve 2-daagse met duiding en vooral ook training (oefeningen in kleine groepen).

Data: 8 en 25 maart, telkens van 09u30 tot 16u30

Lesgeefster: Lut Celie, *psychotherapeute, verliestherapeute en trainingsdocent*

Waar: De Bleekweide, Groot Begijnhof 16 te 9040 Sint-Amandsberg

Prijs: € 130 indien u betaalt vóór 31 januari 2011 - € 150 indien u betaalt vanaf 31 januari 2011 over te schrijven op het rekeningnummer van Zorg-Saam 730-0041025-87 met vermelding van de cursuscode: RZm 18.03 + uw naam

Behandeling van PTSS na trauma bij kinderen en jongeren die een traumatisch verlies hebben ervaren

Wat is een traumatische ervaring? Wat betekent PTSS (Post Traumatische Stress Stoornis) bij kinderen en jongeren? Het is niet uitzonderlijk dat het dagelijks functioneren van kinderen en jongeren onderbroken wordt, dat hun leven totaal overhoop wordt gehaald, dat hun ontwikkeling tijdelijk vertraagt of stopt. Er zijn lichamelijke, mentale en emotionele stoornissen zichtbaar (één of vele jaren later) die niet altijd gelinkt worden aan het trauma.

In deze 3-daagse gaan we op zoek naar wat helend en herstellend kan zijn om een traumatische ervaring bij kinderen en jongeren een plaats te geven en te verwerken. Methodieken als SE (Somatic Experiencing/Peter Levine), EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing) bedacht door F. Shapiro 1989, en EFT wat staat voor Emotional Freedom Technics worden erin toegevoegd. We bekijken vanuit de verschillende methodieken wat bruikbaar is in onze praktijk.

Het is een interactieve en praktisch gerichte 3-daagse, waarin essentiële vaardigheden geoefend worden om vanuit helende relaties en methodieken een integratie van het trauma mogelijk te maken.

Data: 8 en 9 april, telkens van 09u30 tot 16u30

Lesgeefster: Lut Celie, *psychotherapeute, verliestherapeute en trainingsdocent*

Waar: De Bleekweide, Groot Begijnhof 16 te 9040 Sint-Amandsberg

Prijs: € 130 indien u betaalt vóór 31 januari 2011 - € 150 indien u betaalt vanaf 31 januari 2011 over te schrijven op het rekeningnummer van Zorg-Saam 730-0041025-87 met vermelding van de cursuscode: Bpm 08.04 + uw naam

Drama en beweging

Kinderen en jongeren praten niet enkel met woorden. Vaak zijn er beelden of belevenissen die voor hen moeilijk uit te drukken zijn. Belevissen die te pijnlijk zijn of te diep in hun harten verstopt zitten. Via drama en het doen alsof kunnen kinderen in een veilig kader op zoek gaan naar deze emoties. Hierbij staat het ontdekken, structureren en de verwerking van de emotionele pijn centraal.

Deze module heeft duiding in het werken met het doen alsof en het fantasiëspel. Samen gaan we enerzijds op zoek naar het individueel verkennen van verschillende rollen en emoties. Anderzijds proberen we aan de slag te gaan met verschillende groepen, groepspatronen en hun interacties.

Data: 12, 19 en 26 mei, telkens van 09u30 tot 16u30

Lesgeefster: Anna Van der Cruyssen, *beeldend en drama therapeut, non-verbaal therapeut*

Waar: De Bleekweide, Groot Begijnhof 16 te 9040 Sint-Amandsberg

Prijs: € 195 indien u betaalt vóór 28 maart 2011 - € 225 indien u betaalt vanaf 28 maart 2011 over te schrijven op het rekeningnummer van Zorg-Saam 730-0041025-87 met vermelding van de cursuscode: WDM 12.05 + uw naam

Het begeleiden van groepsdynamieken van kinderen en jongeren: ritualiseren en symboliseren

In een tijd waarin kinderen en jongeren steeds meer als individu worden gezien, gaan we tijdens deze drie daagse opzoek naar de helende kracht van het werken in groep.

Samen met kinderen en jongeren op zoek gaan naar hun binnenkant om deze via verbinding met elkaar naar buiten te brengen.

Kinderen via elkaar, verbonden in het samen delen, erkenning en herkenning te geven voor diep gewortelde pijn.

Verder bieden we tijdens deze drie daagse verdieping aan rond het werken met symbolen en rituelen. Hoe kunnen we, bewust van hun emoties en pijn, een nieuwe taal ontwikkelen waarin symbolen of rites centraal staan?

Deze drie daagse neemt je mee naar een ontdekken van de innerlijke stem bij kinderen en jongeren die via verbondenheid alleen maar kan groeien.

Data: 24, 31 mei en 7 juni, telkens van 09u30 tot 16u30

Lesgeefster: Anna Van der Cruyssen, *beeldend en drama therapeut, non-verbaal therapeut*

Waar: De Bleekweide, Groot Begijnhof 16 te 9040 Sint-Amandsberg

Prijs: € 195 indien u betaalt vóór 11 april 2011 - € 225 indien u betaalt vanaf 11 april 2011 over te schrijven op het rekeningnummer van Zorg-Saam 730-0041025-87 met vermelding van de cursuscode: KGM 24.05 + uw naam

Slot WE Casuïstiek

Data: 23 en 24 september 2011, van vrijdagochtend 10u00 en eindigen zaterdagmiddag om 16u00

Waar: Oude Abdij, Drongenplein 27 te 9031 Drongen

Prijs: € 435 indien u betaalt vóór 8 augustus 2011
€ 470 indien u betaalt vanaf 8 augustus 2011

Inschrijvingen en meer info: www.zorgsaam.be of 016/24 39 73

Remylaan 4b - 3018 Wijnmaal
tel 016 / 24 39 75 - fax 016 / 24 39 71